

PISMO CZERWCOWE SZLAKU ZABYTEKÓW TECHNIKI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

dies Iovis, June XXI

Anno Domini MMXVIII

Joanna Schaffgotsch
von Schomberg-Godula
(z domu Grycik)

auctores:

XLIV monumentis,
XXV per urbes

Joanna Grycik

STRONA 3
INDUwakacje

STRONA 4
słowo o nagrodzonych

STRONA 4
kolej na muzea

STRONA 5
w opiniach uczestników

STRONA 5
w liczbach

STRONA 6
Joanna w obrazkach

INDUSTRIADA nagradza i sama zbiera pochwały

Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku, fot. Radosław Kaźmierczak

Raz jeszcze wysoką ocenę wystawiają INDUSTRIADZIE uczestnicy tegorocznego święta Szlaku Zabytków Techniki. Z deklaracji badanych uczestników wynika, że ponad 80.000 osób już teraz zakłada swoją obecność podczas kolejnej edycji festiwalu.

Przypomnijmy najważniejsze fakty: INDUSTRIADA 2018 odbywała się 9 czerwca w 44 zabytkach zlokalizowanych w 25 miastach województwa śląskiego, większość wydarzeń przybliżała rolę kobiet w industrialnym rozwoju regionu. W festiwalu wzięło udział niemal 100.000 osób.

Nagrody od INDUSTRIADY
W czasie konferencji podsumowującej tegoroczne święto Szlaku Zabytków Techniki, która miała miejsce w Muzeum Śląskim w czwartek 21 czerwca, organizatorzy nagrodzili podmioty szczególnie zaangażowane w przygotowanie tegorocznego festiwalu. Specjalne wyróżnienie za konsekwentne, choć

objawiające się w zupełnie różny sposób, promowanie dziedzictwa przemysłowego województwa śląskiego otrzymały: Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej oraz Siemianowickie Centrum Kultury. Przyznano także specjalne wyróżnienia, które otrzymały Tarnowskie Góry i Rybnik.

- Tegoroczne święto Szlaku Zabytków Techniki przyciągnęło prawie 100.000 uczestników. Nad produkcją i organizacją 517 wydarzeń pracowało 3838 osób. Wszystkim uczestnikom i organizatorom należą się podziękowania, ale szczególnie pragnę podziękować Muzeum Historycznemu w Bielsku-Białej i Siemianowickiemu Centrum Kultury - w obu konsekwentnie promuje się dziedzictwo przemysłowe i widać, że publiczność to docenia. Specjalne podziękowania kieruję także w stronę Tarnowskich Gór i Rybnika, gospodarzy oficjalnej inauguracji i finału tegorocznej INDUSTRIADY - podsumowuje Wojciech Saługa, marszałek województwa śląskiego.

INDUSTRIADA oceniona

Z badań przeprowadzonych przez firmę ARC Rynek i Opinia Sp. z o. o. (639 wywiadów w 15 zabytkach biorących udział w INDUSTRIADZIE) wynika, że 93% pytanym oceniło święto Szlaku Zabytków Techniki bardzo dobrze i dobrze (w 2017 roku myślało tak 94% respondentów, a dwa lata temu 98%). W szkolnej skali ocen od 1 do 5 przekłada się to na piątkę z minusem (4,58 w tym roku, 4,60 w roku 2017 i 4,67 w 2016 r.). Po 9. edycjach festiwalu nadal 84% pytanym deklaruje udział w kolejnej INDUSTRIADZIE. Tylko 16% badanych chciałoby coś ulepszyć w święcie SZT. I ten odsetek stale maleje. W roku 2011, aż 58% pytanym chciało coś zmieniać w festiwalu. Trzy lata później myślało tak już tylko 40%, w 2015 roku ten odsetek wynosił 30%.

- 93% zadowolonych gości, 53% po raz pierwszy w danym obiekcie. INDUSTRIADA dobrze promuje dziedzictwo przemysłowe. Świadczy o tym jeszcze jedna liczba - aż 19% badanych przyznało, że dotąd wcale nie odwiedzało zabytków techniki na terenie województwa śląskiego, zatem do bliższego poznania regionalnego dziedzictwa kulturowego zachęciła ich właśnie INDUSTRIADA - zwraca uwagę Henryk Mercik, członek zarządu województwa śląskiego.

INDUSTRIADA upowszechnia wiedzę o Szlaku Zabytków Techniki również w mediach. Z raportu Instytutu Monitorowania Mediów wynika, że od 10 kwietnia do 15 czerwca ukazało się 3.837 materiałów na temat festiwalu. 1.151 z nich pochodziło z mediów klasycznych, a 2 686 z mediów społecznościowych. Informacje o festiwalu i wydarzeniach organizowanych w ramach tego święta dotarły do prawie 13,77 mln osób, głównie mieszkańców województwa śląskiego. Całkowity ekwiwalent reklamowy wygenerowany przez publikacje prasowe, internetowe i RTV oraz media społecznościowe wyniósł 2,49 mln zł.

INDUSTRIADA przyciąga

W tegorocznej INDUSTRIADZIE uczestniczyło prawie 100.000 osób, z czego podczas piątkowego „rozruchu maszyn” 8 obiektów odwiedziło ponad 10 tysięcy z nich. W sobotę 9 czerwca, po raz kolejny najwięcej ludzi zdecydowało się na wizytę w Parku Tradycji w Siemianowicach Śląskich. Ponad 13.000 uczestników skorzystało z przygotowanego tam programu. Intrygujące wydarzenia w Muzeum

Hutnictwa Cynku – Walcownia w Katowicach przyciągnęły do obiektu dwa razy więcej uczestników (w zestawieniu z poprzednim rokiem). Warto wspomnieć także o Muzeum Miejskim „Sztęgarka” w Dąbrowie Górniczej, w którym frekwencja wzrosła o 168%, kolejach wąskotorowych w Bytomiu i w Rudach, gdzie frekwencja podwoiła się oraz o Muzeum Drukarni w Cieszynie, które odnotowało 86% więcej odwiedzających. Uczestnicy festiwalu docenili także obiekty, w których odbywała się oficjalna inauguracja i finał INDUSTRIADY. Na wizytę w Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach, gdzie inaugurowano festiwal, zdecydowało się ponad dwa razy więcej osób, niż jeszcze rok temu (3 000 osób). Z kolei Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku, gdzie organizowany był finał festiwalu, przyciągnęła łącznie 4.000 osób, co oznacza wzrost frekwencji o 1400 osób.

Szlak Zabytków Techniki w wakacje

Jeśli lubicie samodzielne zwiedzanie, skorzystajcie z najnowszej publikacji

wydawnictwa Pascal – „**Polska industrialnie**”. W przewodniku wśród 365 atrakcji związanych z dziedzictwem przemysłowym Polski znajdziecie wszystkie obiekty Szlaku Zabytków Techniki. Województwo Śląskie wraz z Regionalnym Instytutem Kultury są partnerami publikacji.

Kto nie zdążył odwiedzić wszystkich interesujących obiektów podczas INDUSTRIADY 2018, musi pamiętać, że Szlak Zabytków Techniki można zwiedzać przez cały rok. A na wakacje przygotowano specjalne atrakcje w Bytomiu, w Chorzowie, Czerwionce-Leszczynach, Katowicach, Mysłowicach, Łaziskach Górnych i Świętochłowicach. Są wśród nich koncerty jazzowe i bluesowe, spektakle teatralne oraz warsztaty dla dzieci i dorosłych. Pełna lista na stronie zabytkotechniki.pl

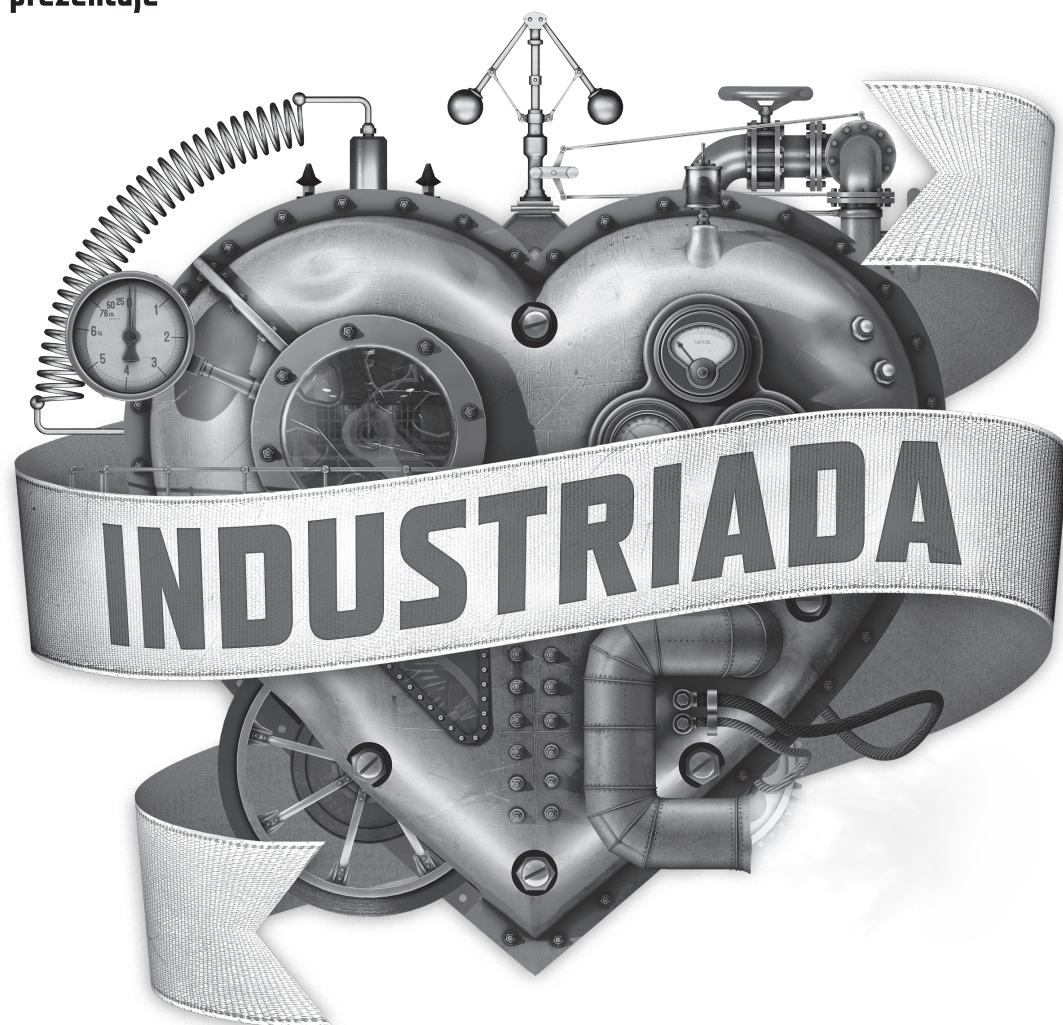
Ponadto dzięki inicjatywie muzealników i Kolei Śląskich od czerwca zwiedzanie ciekawych miejsc jest łatwiejsze, tańsze, a czasem nawet darmowe. Do 30 września 2018 roku z biletem za

przejazd Kolejami Śląskimi będzie można otrzymać bilet o obniżonej cenie lub całkowicie za darmo zwiedzić muzeum, które znajduje się w miejscowości, na trasie naszego przejazdu.

W akcji udział biorą także obiekty znajdujące się na Szlaku Zabytków Techniki: Kopalnia Guido i Sztolnia Królowa Luiza w Zabrze, Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku, Muzeum Hutnictwa Cynku – Walcownia w Katowicach, Muzeum Miejskie „Sztęgarka” w Dąbrowie Górniczej, Centralne Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach, Muzeum Tyskich Browarów Książęcych oraz Muzeum Śląskie w Katowicach. W sumie jest to 29 instytucji muzealnych, do których prowadzi droga z ponad 170 stacji w 104 miejscowościach.

Więcej na stronie: kolejeslaskie.com

 **Szlak Zabytków Techniki
prezentuje**

Więcej informacji:

Koordinator INDUSTRIADY
i Szlaku Zabytków Techniki:
Referat promocji dziedzictwa industrialnego,
Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Śląskiego
Katowice, ul. Powstańców 34, tel. 32 77 40 222

Adam Hajduga

kierownik referatu promocji dziedzictwa
industrialnego,
Wydział Kultury, Urząd Marszałkowski
Województwa Śląskiego,
T: 32 77 40 216
T: 781 818 085
adam.hajduga@slaskie.pl

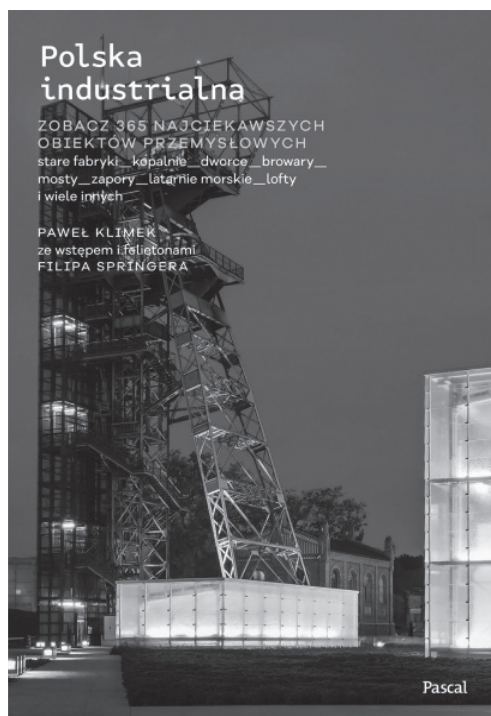
Materiały prasowe z konferencji: www.industriada.pl/Dla-mediow

INDU wakacje

Nie zdążyliście odwiedzić wszystkich interesujących obiektów podczas INDUSTRIADY 2018? Nic straconego, Szlak Zabytków Techniki można zwiedzać przez cały rok. A na wakacje przygotowano specjalne atrakcje.

Jeśli lubicie samodzielne zwiedzanie, skorzystajcie z książki „Polska industrialna”. To najnowsza publikacja renomowanego wydawnictwa Pascal. Prezentuje 365 oryginalnych obiektów związanych z dziedzictwem przemysłowym Polski. Rzecz jasna na liście nie mogło zabraknąć całego Szlaku Zabytków Techniki. Spośród ponad 300 stron, aż 30 poświęconych jest przemysłowym zabytkom województwa śląskiego. Publikację można nabyć między innymi w salonach sieci EMPIK. Województwo Śląskie wraz z Regionalnym Instytutem Kultury są partnerami publikacji.

Obiekty Szlaku Zabytków Techniki warto odwiedzać niezależnie od pory roku, ale w wakacje możemy liczyć na specjalne atrakcje. Oto niektóre z nich.

BYTOM

→ Górnośląskie Koleje Wąskotorowe

W Bytomiu działa najstarsza na świecie kolej wąskotorowa. Dzisiejsza trasa o długości 21 kilometrów to fragment dawnej 230-kilometrowej sieci. Podczas podróży przy stacji Bytom Karb Wąskotorowy można podziwiać zachowane budynki parowozowni. Największą przyjemnością jest przejazd w okresie letnim w częściowo otwartych wagonach. Pociągi będą kursowały od 23 czerwca do 9 września na trasie Bytom – Tarnowskie Góry – Miasteczko Śląskie (i powrót).

Bilety w cenie: 12 zł – normalny, 6 zł – ulgowy, 15 zł – rodzinny 1+1 (1 dorosły, 1 dziecko do lat 16), 28 zł – rodzinny 2+2 (dwie osoby dorosłe + dwójka dzieci do lat 16) można nabyć u konduktora. Dzieci do lat 4 oraz psy podróżują za darmo. Więcej informacji na stronie sgkw.eu oraz pod nr tel. 666 904 142.

CHORZÓW

→ Kompleks Sztygarka

9 lipca na Stadionie Śląskim zagra legendarny zespół Guns 'n' Roses. Przed emocjami koncertowymi przyda się chwila wytchnienia przy dźwiękach najbardziej znanych przebojów grupy z Los Angeles. Okolice Szybu Prezydent w Chorzowie zapełnią food trucki, stanowiska z grillem i zimnymi napojami, wszystko w wakacyjnej i luźnej atmosferze.

Już 12. raz organizowany jest Chorzowski Teatr Ogrodowy – festiwal artystyczny, w którym główną rolę odgrywa teatr. W zrewitalizowanych obiektach dawnej KWK „Prezydent”, teraz Kompleksie Sztygarka, od 13 lipca do końca sierpnia będzie można oglądać kameralne spektakle komediowe teatrów z całego kraju i bliskiej zagranicy. Będą również koncerty, projekcje filmowe i wystawy. Więcej można dowiedzieć się na stronie internetowej www.cho.to.pl.

Fani muzyki bluesowej będą mieli okazję wysłuchać niezwykle koncertów podczas „Front Porch Blues, czyli Lauba Pełno Bluesa”. 20–22 lipca na 3 scenach wystąpi aż 20 wykonawców z Polski, Słowacji, Czech, ale także Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych. Oprócz tego warsztaty wokalne i harmonijkowe, zabawy z muzyką oraz piknik rodzinny. Prawdziwą atrakcją na pewno okaże się platforma widokowa na szczycie zabytkowej wieży wyciągowej Szybu Prezydent. Informacje o biletach i szczegółach wydarzenia można znaleźć na www.sztygarka.pl

CZERWIONKA-LESZCZYNY

→ Familoki

„Żywoty świętych osiedlowych” to spektakl, którego premierę w czasie INDUSTRIADY próbował pokrzyżować deszcz. Nie udało się. Choć godzinę później, to jednak przedstawienie wystawiono. Obejrzało je wtedy blisko 300 widzów. Na szczęście, to nie koniec. Kolejne spektakle zaplanowano na 23 czerwca (sobota, godzina 15.00) i 24 czerwca (niedziela, godz. 14.00 i 16.00).

Równoprawnymi bohaterami przedstawienia są osiedle i jego mieszkańcy. To osiedle, które zdaje się nie mieć końca ani początku. Jest samoistnym bytem, rządzi się swoimi prawami, a jego mieszkańcy są jak trybiki w wielkiej maszynie. Spektakl opowiada o ich losach, o zmaganiach z codziennością, o pragnieniu uświęcenia swojego życia, o ich heroicznej, lecz skazanej na porażkę walce z machiną. Adaptację połączono z prawdziwymi historiami kobiet mieszkających w familokach w Czerwionce-Leszczynach, bo najważniejsze role wśród mieszkańców osiedla przypadają właśnie im. One biorą na siebie ciężar snucia opowieści. Podczas gdy u osiedlowych mężczyzn bunt przybiera formę kontestowania rzeczywistości, bunt kobiet zawsze jest twórczy. Nawet zwykła osiedlowa plotka w rękach naszych bohaterek zyskuje walory dramatyczne i artystyczne. Kobiety nie tylko pchają naprzód

machinę codzienności, ale również sprawiają, że jej funkcjonowanie urasta do rangi sztuki. Spektakl odbędzie się na podwórku budynku przy ul. Mickiewicza 8

KATOWICE

→ Muzeum Hutnictwa Cynku – Walcownia

Katowicka Walcownia, czyli Muzeum Hutnictwa Cynku zaprasza na „Miasto Dzieci” – program kulturalny dla dzieci ze środowisk defaworyzowanych. Program skupia się na edukacji regionalnej, pokazuje tajniki funkcjonowania wybranych zawodów. Tegoroczna edycja odbędzie się od 25 do 29 czerwca. Podczas czterogodzinnych zajęć najmłodsi mają zapewnioną zabawę, opiekę i posiłki, na koniec otrzymują również upominki. Przykładowy dzień zajęć wygląda następująco: dzieci udają się do „urzędu pośrednictwa pracy”, wybierają pracę, następnie uczą się czynności na określonym stanowisku i wykonują przydzielone im zadania, za które otrzymują wypłatę w formie cynkoli (waluta, w której można zakupić produkty w muzealnym sklepiku). Oprócz tego odbędą się spotkania dziecięcej Rady Miasta i inne warsztaty, np. ze strażakami i policją. Więcej informacji można odnaleźć na stronie internetowej www.walcownia.org

→ Muzeum Śląskie

Muzeum Śląskie zaprasza na specjalną edycję warsztatów rodzinnych, w programie:

- „Tajemnice pszczelego ula”, czyli warsztaty z zakresu edukacji ekologicznej (8 i 22 lipca);
- „Szumy, zlepy, ciągi” – zajęcia w przestrzeni instalacji Mirosława Bałki (14 lipca);
- „Muzealna wycieczka”, czyli podróż po świecie z polskim malarstwem (9 i 23 sierpnia).

Rodziny z dziećmi będą mogły wziąć również udział w letnim plenerze malarskim, który odbędzie się 4 sierpnia na Placu Fajrant (przy budynku Łaźni). Młodzież i dorośli będą mogli zobaczyć katowicki pejzaż nocą – 14 i 28 lipca oraz 11 i 25 sierpnia wieża widokowa będzie udostępniona w godzinach wieczornych. W tych samych dniach na terenie Muzeum Śląskiego odbędą się projekcje plenerowe w ramach Kina Kuźnia. W repertuarze filmy ukazujące różne oblicza męskości.

Ponadto dorośli będą mogli rozwinąć swoje pasje podczas pleneru malarskiego, który odbędzie się 28 lipca, a także w czasie warsztatów mających na celu przybliżenie idei obiektu przestrzennego w kontekście twórczości Mirosława Bałki oraz instalacji „[(;::?!-...)]

Chcecie zagrać w szachy lub warcaby? Nie wahajcie się poprosić o stolik. Jeśli brakuje pionków będzie można je wypożyczyć w Muzeum. Jak zwykle niezbędne informacje znajdują się na stronie www.muzeumslaskie.pl

→ Giszowiec

W katowickiej dzielnicy Giszowiec będzie można spędzić „Lato pod Lipami”. W Parku Giszowieckim na cztery wakacyjne dni (8.07, 22.07, 5.08, 12.08)

przygotowano program pełen atrakcji. Każdego dnia strefa relaksu, strefa bajtla, a oprócz tego kabarety, spektakle teatralne oraz koncerty. Więcej informacji można znaleźć na stronie www.mdk.katowice.pl

MYSŁOWICE

→ Centralne Muzeum Pożarnictwa

Zaprasza do udziału w akcji „Bezpieczne lato w mieście”. Zorganizowane grupy (półkolonie oraz inne formy wypoczynku dzieci w mieście) będą mogły zwiedzić muzeum z przewodnikiem, który omówi szczególnie interesujące eksponaty i zwróci uwagę na ciekawostki. Dodatkowo będzie możliwość przeprowadzenia zajęć z prewencji społecznej, które pokażą zjawiska powstawania pożaru za pomocą mobilnego symulatora zagrożeń pożarowych. Podczas zajęć odbędzie się również projekcja edukacyjnych filmów animowanych. Każdorazowo zajęcia będą dostosowywane do grupy. Więcej informacji można znaleźć na stronie www.cmp-muzeum.pl

ŁAZISKA GÓRNE

→ Muzeum Energetyki

Dla tych, którzy chcą zgłębić tajniki nauk ścisłych i technicznych w niepowtarzalnej, industrialnej przestrzeni Muzeum Energetyki przygotowało Fizyczne Fascynacje, czyli warsztaty, pokazy i doświadczenia, w których mogą uczestniczyć wszyscy w wieku od 3 do 103 lat. 14 lipca eksperci pokażą jak ujarzmić wodę i powietrze; 25 sierpnia zaprezentowane zostaną zjawiska prądu elektrycznego. 21 i 28 lipca oraz 4 i 11 sierpnia będzie okazja, by skonstruować robota i maszynę podczas warsztatów mechatronicznych ARDUINO.

4 lipca natomiast Muzeum zaprasza wszystkich, którzy chcą poznać tajniki fermentacji warzyw gruntowych. Warsztaty z tego zakresu poprowadzi Teresa Duda.

W wakacyjnym programie nie zabraknie również wydarzenia dla fanów muzyki. Już 29 czerwca odbędzie się koncert „Miłość w światłach rampy”, podczas którego zaśpiewają Anna Jakiesz-Błasiak (sopran) i Mikołaj Miko Król (tenor). Informacje o szczegółowym programie i biletach można znaleźć na stronie: www.muzeumenergetyki.pl

ŚWIĘTOCHŁOWICE

→ Wieże KWK Polska

Przez cały lipiec i sierpień (1.07, 15.07, 5.08, 12.08, 19.08, 22.08) Wieże KWK Polska zapraszają na serię koncertów jazzowych. Usłyszymy między innymi Quantum Trio, Natalię Kordiak z Zespołem oraz Imagination Quartet. Dla najmłodszych przygotowano zostały kreatywne warsztaty dla dzieci z Katarzyną Majzel-Pośpiec, podczas których dzieci będą szyć maskotki z filcu, malować doniczki i sadzić kwiaty, budować domki dla ptaków czy też tworzyć kreatywne poduszki. Bezpłatne zajęcia odbędą się 7 lipca, 21 lipca, 4 sierpnia oraz 18 sierpnia. Szczegóły na temat koncertów i warsztatów umieszczone są na stronie www.wiezekwkpolska.pl

INDUSTRIADA 2018 słowo o nagrodzonych

Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej

wyróżnione za konsekwentne promowanie dziedzictwa przemysłowego województwa śląskiego

Industria jest kobietą – tak brzmiał motyw przewodni tegorocznego święta Szlaku Zabytków Techniki. Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej zbudowało wokół tego tematu bardzo atrakcyjny, różnorodny, merytoryczny, ale co najważniejsze osadzony lokalnie i atrakcyjny uniwersalnie program.

Siemianowickie Centrum Kultury w Siemianowicach Śląskich

wyróżnione za konsekwentne promowanie dziedzictwa przemysłowego województwa śląskiego

Park Tradycji w Siemianowicach Śląskich potrafi tak zaprogramować święto Szlaku Zabytków Techniki w obiekcie, że jest ono zarówno atrakcyjne dla osób poszukujących prawdziwych, ale i lokalnych historii, jak i dla tych, którzy cenią dobrą rozrywkę. W dodatku program ten potrafi zaintrygować osoby mieszkające tuż obok oraz gości spoza miasta. Nic zatem dziwnego, że i w tym roku był to obiekt, który przyciągnął największą publiczność w czasie INDUSTRIADY.

Rybnik

specjalne wyróżnienie

Fascynujące i zapierające dech w piersiach widowisko poruszyło widownię i ożywiło budynki Zabytkowej Kopalni Ignacy w Rybniku. Kto widział finał tegorocznej INDUSTRIADY, długo będzie pamiętał te piękne chwile, gdy całą przestrzeń tej ponad dwustuletniej kopalni wypełnia opowieść kobiet, które zagrały industrię.

Tarnowskie Góry

specjalne wyróżnienie

To w Tarnowskich Górach rozpoczęła się historia górnośląskiej industrializacji, to tu pojawia się pierwsza w kontynentalnej Europie maszyna parowa. Aby to wszystko uhonorować tegoroczna INDUSTRIADA rozpoczęła się z Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach – pierwszym w naszym województwie zabytku wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Kolej na muzea

Przed wakacjami warto zaplanować podróże, również te mniejsze. Dzięki inicjatywie muzealników i Kolei Śląskich zwiedzanie ciekawych miejsc jest łatwiejsze, tańsze, a czasem nawet darmowe. Akcja trwa przez całe wakacje. Bierze w niej udział 29 muzeów, w tym 9 obiektów Szlaku Zabytków Techniki.

Pomysł zrodził się już rok temu, początkowo inicjatywa dotyczyła tylko Muzeum Śląskiego. Dzięki pozytywnym reakcjom udało się ją rozwinąć na większą skalę. Tegoroczna oferta jest bardzo zróżnicowana pod względem lokalizacji i tematyki prezentowanych wystaw.

Od czerwca do 30 września 2018 roku z biletami za przejazd Kolejami Śląskimi będzie można otrzymać bilet o obniżonej cenie lub całkowicie za darmo zwiedzić muzeum, które znajduje się w miejscowości, na trasie naszego przejazdu. W akcji uczestniczą obiekty w Częstochowie, Tarnowskich Górach, Katowicach, Chorzowie, Bytomiu, Świętochłowicach, Rudzie Śląskiej, Zabrze, Gliwicach, Rybniku, Tychach, Pszczynie, Bielsku-Białej, Skoczowie, Cieszynie, Żywcu, Mysłowicach, Sosnowcu i Dąbrowie Górniczej. Do inicjatywy dołączył także małopolski Oświęcim. W sumie do instytucji biorących udział zaangażowanych w projekt prowadzi droga z ponad 170 stacji w 104 miejscowościach.

W akcji udział biorą także obiekty znajdujące się na Szlaku Zabytków Techniki:

- Kopalnia Guido w Zabrze,
- Sztolnia Luiza w Zabrze,
- Sztolnia Królowa Luiza – Kopalnia w Zabrze,
- Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku,
- Muzeum Hutnictwa Cynku – Walcownia w Katowicach,
- Muzeum Miejskie „Szytgarka” w Dąbrowie Górniczej,
- Centralne Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach,
- Muzeum Tyskich Browarów Książęcych,
- Muzeum Śląskie w Katowicach.

To doskonała okazja, żeby odwiedzić te miejsca, szczególnie jeśli zabrakło na to czasu podczas INDUSTRIADY.

Szczegóły projektu oraz lista muzeów objętych akcją dostępne są na stronie www.kolejeslaskie.com. Promocja obowiązuje w dniu ważności biletu, dotyczy wszystkich posiadaczy biletów, podróżujących w relacjach obejmujących miasta, w których działają instytucje uczestniczące w akcji.

INDUSTRIADA 2018 w opiniach uczestników

Znakomite oceny rozruchu maszyn
Rozruch maszyn na stałe wpisał się w format festiwalu. Aż 11% wśród osób, które ankietarzy spotkali w sobotę, uczestniczyło w rozruchu maszyn. 97% respondentów ocenia piątkowe wydarzenia bardzo dobrze i dobrze, rok temu podobnie myślało 94% pytanym, w 2016 roku – 98%.

Nieźmiennie wysokie oceny INDUSTRIADY
93% pytanym w 2018 roku oceniło święto Szlaku Zabytków Techniki bardzo dobrze i dobrze, w 2017 roku myślał tak identyczny odsetek respondentów, a dwa lata temu 94%. W szkolnej skali ocen od 1 do 5 przekłada się to na piątkę z minusem (4,58 w tym roku, 4,62 w roku 2017 i 4,67 w 2016 r.). Uczestnicy festiwalu doceniają atmosferę wydarzenia. W tym roku dobre i bardzo dobre noty wystawiło jej 97% ankietowanych (rok temu 96%, a w 2016 także 97%).

INDUSTRIADOWA publiczność chce wrócić na festiwal – 84% pytanym deklaruje udział w kolejnej edycji wydarzenia. Rok temu myślało tak 94% pytanym, dwa lata temu 93%. Tylko 16% badanych chciałoby coś ulepszyć w święcie SZT. I ten odsetek stale maleje. W roku 2011 aż 58% pytanym chciało coś zmieniać w festiwalu. Trzy lata później myślało tak już tylko 40%, w 2015 roku ten odsetek wynosił 30%, a w roku 2016 i 2017 odpowiednio: 23% i 26%.

INDUSTRIADA promuje zabytki techniki
Mimo 9 edycji święta Szlaku Zabytków Techniki nadal aż 37% pytanym pierwszy raz uczestniczyło w festiwalu, w roku 2017 takich osób było 31%, zaś w roku 2016 było to 35% pytanym. Aż 53% respondentów odwiedziło dany obiekt po raz pierwszy. Rok temu takich osób było 58%, zaś w roku 2016 stanowili oni 53% uczestników święta Szlaku Zabytków Techniki. Aż 19% badanych zadeklarowało, że w ciągu roku wcale nie odwiedza zabytków techniki na terenie województwa śląskiego, zatem na Szlak przyciągnęła ich właśnie INDUSTRIADA.

Badanie przeprowadziła firma ARC Rynek i Opinia Sp. z o. o.
Wzięło w nim udział 636 respondentów. Badanie przeprowadzono w 15 obiektach.

• Bielsko-Biała	Stara Fabryka
• Częstochowa	Muzeum Górnictwa Rud Żelaza
• Gliwice	Radiostacja
• Karchowice	Zabytkowa Stacja Wodociągowa Zawada
• Katowice	Fabryka Porcelany
• Katowice	Muzeum Śląskie
• Mysłowice	Centralne Muzeum Pożarnictwa
• Rybnik	Zabytkowa Kopalnia Ignacy
• Siemianowice Śląskie	Park Tradycji
• Świętochłowice	Wieża KWK Polska
• Tarnowskie Góry	Zabytkowa Kopalnia Srebra
• Tychy	Muzeum Tyskich Browarów Książęcych
• Zabrze	Szyb Maciej
• Zabrze	Sztolnia Królowa Luiza Kopalnia
• Ruda Śląska	Kolonia robotnicza Ficinus

INDUSTRIADA 2018 { w liczbach }

Moc wejściowa

- 2 dni
- 25 miast województwa śląskiego
- 44 przemysłowe obiekty
- 1 festiwal

Informacje o transporcie

- 2.200 przystanków KZK GOP
- 170 stacji Kolei Śląskich
- 61 linii MZK Tychy
- 5.406 pobranych kuponów na bezpłatne przejazdy liniami KZK GOP i MZK Tychy
- ok. 5.000 stanowisk autobusowych i tramwajowych KZK GOP
- ok. 350 autobusów KZK GOP
- 170 składów tramwajowych
- 61 linii MZK Tychy

Moc wyjściowa

Ponad 500 wydarzeń
Niemal 100.000 uczestników
406.460 odsłon strony industriada.pl
(26.04.18 – 9.06.18)

Wydatki samorządu na INDUSTRIADĘ i popularyzację Szlaku Zabytków Techniki [w złotych]

2.104.915,00

zaangażowanie samorządu województwa śląskiego, w tym:
300.000 dotacje dla organizacji pozarządowych
1.208.315,00 dotacje dla 12 samorządowych wojewódzkich instytucji kultury
596.600,00 marketing, reklama w mediach, wybrane działania organizacyjne, badania

1.175.291,88

suma środków wydatkowanych przez zarządców i właścicieli obiektów INDUSTRIADY

Obsługa maszyny

- 10 punktów INDUinfo
- 2 numery infolinii
- 492 minuty rozmów poprzez infolinię
- 10 obiektów z INDUinformatorami
- 525 zaangażowanych podmiotów
- 41.000 broszur z programem
- 3.838 osób delegowanych do organizacji i produkcji, w tym 1384 osób zaangażowanych w tworzenie wydarzeń artystycznych

- 517 wydarzeń
- 482 dostępne bezpłatnie
- 170 stacji kolejowych
- 93 warsztaty
- 65 wydarzeń wymagających rezerwacji
- 61 tras zwiedzania
- 55 wydarzeń dla dzieci
- 50 hitów INDUSTRIADY
- 44 obiekty
- 43 trasy zwiedzania z przewodnikiem
- 39 koncertów
- 38 wystaw
- 29 pokazów
- 26 wydarzeń dla pasjonatów techniki
- 25 miast
- 21 wydarzeń w ramach Rozruchu maszyn
- 20 INDUinformatorów
- 14 pokazów filmowych
- 13 spektakli
- 10 pikników
- 10 punktów INDUinfo
- 8 zawodów sprawnościowych
- 8 plenerów malarskich
- 7 gier terenowych
- 3 questy
- 3 szanse na performance
- 3 gry fabularyzowane
- 3 escape roomy
- 2 sety DJskie
- 1 święto Szlaku Zabytków Techniki - INDUSTRIADA

Najbogatsza czterolatka w Europie, śląski Kopciuszek, matka śląskiego przemysłu, wrażliwa filantropka... Życie Joanny Gryzik to gotowy scenariusz na filmową superprodukcję. Filmu jeszcze nie ma, ale dzięki inicjatywie Regionalnego Instytutu Kultury w Katowicach powstał komiks opisujący fascynujące życie Joanny Gryzik.

Joanna Gryzik jest postacią, której biografia łączy kilka absolutnie ikonicznych nazwisk i historii. Pojawiają się w niej pośrednio Ballestremowie, którzy stworzyli Karolowi Goduli warunki do budowania jego cynkowej fortuny, sam diabeł z Rudy ze swoją mitologią, a wreszcie ród Schaffgotschów, który stał się ostatnim depozytariuszem **godulowych milionów**. Joanna Gryzik pojawia się w tej historii jako dziecko, sierota, Kopciuszek, milionierka, na której życie czyhają niedoszli spadkobiercy, młoda hrabianka, sprawna menedżerka, twarda kobieta, matka, głowa rodu, kobieta z ludu, wrażliwa filantropka. Kim była Joanna Gryzik? Każdą z tych postaci, a jednak współczesna kultura regionu mimo bogactwa wątków wciąż ma problem z przywróceniem Joannie życia. Nasze „gryzikowe” opowieści nie wychodzą poza ramy narracji stricte historycznej lub bajki o sierotce, która zmiękczyła serce diabła Goduli.

Chcemy poddać najbardziej powszechne **sądy o Joannie** swoistej dekonstrukcji, pokazać Joannę w wielu, czasem nowych, kontekstach i interpretacjach. Przede wszystkim zależy nam na zachęceniu mieszkańców regionu do poznania Ballestremów, Goduli, Joanny i Ulryka, zachwycenia się lokalnym dziedzictwem pozostającym w cieniu wielkich inwestycji i produktów turystycznych. Wychodzimy z założenia, że troska o dziedzictwo bierze się z dobrze opowiedzianych historii.

Dlatego też powstał komiks *Joanna i spółka* o życiu i działalności Joanny Gryzik, do stworzenia, którego zaproszono utalentowanych rysowników i scenarzystów z naszego regionu – Daniela Gizickiego, Martę Szudygę, Tomasza Kontnego, Katarzynę Klas, Krzysztofa Budziejewskiego, Artura Chochowskiego, Martę Ogonek i Mikołaja Ratkę pełniącego również funkcję redaktora naczelnego publikacji. W rysunkowej opowieści życie Joanny jest jedynie pretekstem do rozwinięcia wyobraźni autorów i czytelników. **Komiks bawi się konwencjami**, podejmuje wątki ludowych mitologii, sięga po uniwersalne motywy walki dobra i zła tworząc wartką, uniwersalną opowieść o lokalnych bohaterach. Mała Ruda, Orzegów, Szombierki stają się areną wielkich wydarzeń i zmagania. Na kartach pojawiają się prawdziwe miejsca i obiekty dzięki czemu nasz komiks staje się niejako przewodnikiem po alternatywnej rzeczywistości, z którym czytelnik zechce samodzielnie odkrywać historię, aby przekonać się jak było naprawdę.

Joanna { w obrazkach }

Komiks to tylko jeden z elementów projektu *Tu byłam. Joanna*. To dwudniowe wydarzenie zorganizowane przez Regionalny Instytut Kultury w Katowicach wokół przestrzeni i obiektów związanych z dziedzictwem Joanny Gryzik. Miało ono dwa konteksty – pierwszym z nich była **INDUSTRIADA** czyli Święto Szlaku Zabytków Techniki, które w tym roku odbywało się 9 czerwca pod hasłem *Industria jest kobietą*. Z kolei Dzień matki wydawał się świetnym momentem, aby w sposób pogłębiany opowiedzieć o matce górnośląskiego przemysłu, a jednocześnie zapowiedzieć motyw przewodni **INDUSTRIADY**. Drugim kontekstem było wprowadzenie do publicznego obiegu produktów inicjujących szlak Śladem Rodów Przemysłowych – sub-szlak Szlaku Zabytków Techniki, który rozwijał będzie historie tworzących go obiektów o narracje dotyczące magnatów przemysłowych i wielkich osobowości, których działalność zapisała się złotymi głoškami w historii górnośląskiej przemysłowości.

Niektóre z wątków opowiedzianych w komiksie stały się również **kanwą questingu** – gry łączącej elementy edukacyjne i fabularne z rozgrywką terenową, wysyłającej uczestników do obiektów i miejsc wypełnionych historią i wyobraźnią. W każdym z miejsc – Goduli, Rudzie, Orzegowie, Szombierkach czekali również nasi przewodnicy, którzy opowiadali o historiach miejsc i ludzi zapraszając do najciekawszych obiektów każdej z dzielnic. Wycieczki dedykowaliśmy publiczności nie biorącej udziału w questingu, preferującej klasyczne, przewodnickie formy poznawania okolicy. W Rudzie skupialiśmy się na dziedzictwie Ballestremów i Goduli, w Goduli na działalności

społecznej Joanny Gryzik, w Szombierkach na pamiątkach po Schaffgotschach. Przemierzając dzielnice uczestnicy questingu i wycieczek przemierzali również życie Joanny ponieważ układ fabularny gry odnosił się do chronologii zdarzeń wypełniających biogram Joanny.

Z kolei w Muzeum Miejskim im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej odbyła się niezwykle **udana sesja**, podczas której wychodząc od morfologii bajki Władimira Proppa poddaliśmy mit Joanny krytycznej dyskusji. W sesji prowadzonej przez Małgorzatę Tkacz-Janik udział wzięli historycy, badacze, twórcy, społecznicy, artyści. Jednym z poruszonych wątków były możliwości współczesnego przetwarzania opowieści o Joannie, a przykładem tychże możliwości wspomniany komiks oraz teledysk do piosenki Joli Literskiej *Joanna* stanowiący synergię komiksowych kadrów oraz słów i muzyki przenoszącej opowieść w kolejny z obszarów artystycznego przekazu.

Konferencja, wycieczki, questing, komiks, piosenka i towarzyszący jej teledysk złożyły się na **mini festiwal Joanny Gryzik**, zbudowany o dopełniające się elementy. Był on również swoistą „próbą ognia” szlaku Śladem Rodów Przemysłowych i dowodem na ogromny potencjał pozostających w jego oddziaływaniu tropów i narracji. Również potencjał społeczny, który uruchomiony podczas *Tu byłam. Joanna* mamy nadzieję podtrzymywać w trakcie prac nad powołaniem na terenie Rudy parku kulturowego. Produkty szlaku – komiks, teledysk, właśnie tym kontekście wydają się najbardziej istotne. Ich pozytywny odbiór oraz obecność wśród obecnych i przyszłych interesariuszy dziedzictwa zwiększa szansę na powołanie wspomnianego parku kulturowego.

Komiks, od 21 czerwca dostępny jest w stacjonarnym i internetowym sklepie Regionalnego Instytutu Kultury. Cena publikacji to 19 zł. Również tego dnia do sieci oficjalnie trafi teledysk do piosenki Joli Literskiej, który stworzyła Monika Jangrot. Z kolei ze strony internetowej Szlaku Zabytków Techniki każdy może pobrać questing w wersji pdf i samodzielnie wyruszyć w teren.

Na stronie <http://telewizjatvt.pl/szlakiem-rodow-przemyslowych/> można oglądać już dziesięcioodcinkowy serial Szlakiem Rodów Przemysłowych Jerzego Ciurloka zrealizowany przez Telewizję TVT na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i Regionalnego Instytutu Kultury w Katowicach.

Partnerami *Tu byłam. Joanna* byli m.in. miasto Ruda Śląska oraz Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka, Towarzystwo Miłośników Orzegowa, Stowarzyszenie Pro Fortaliciu, Centrum Inicjatyw Społecznych w Rudzie Śląskiej, Orzegowie, Fundacja „Zamek Chudów”.

Adam Kowalski,
zastępca dyrektora Regionalnego Instytutu Kultury,
współodpowiedzialny za realizację projektu